

גן הילדים העברי הראשון בירושלים

לפני למעלה ממאה שנה בגני הילדים בירושלים דברו בכל השפות: גן ילדים שדברו בו אידיש, וגן ילדים שדברו בו לאדינו, ועוד גן ילדים שדברו בו ערבית, וגן שדברו בו פרסית, ובוכאריית, וערבית-מגרבית, לכל עדה יהודית היה גן לילדיה בו דברו בשפת העדה. אולם עד עתה לא היה גן אחד שדברו בו עברית.

לאדינו – שפתם של
יהודי ספרד
וצאצאיהם. השפה
מבססת על ספרדית,
עברית וארמית.

והנה בשנת התרס"ג (1903) פתחה הנגנת אלישבע גיסין גן עברי ראשון בירושלים. בגן ידברו הילדים בעברית וישחקו בעברית, ולמדו את אותיות האלף בית העברי ולקרא בעברית.

אידיש – שפה
מיחדת ליהודים
שחיו באירופה,
המרפכת מעברית
וגרמנית, ונקתבת
באותיות עבריות.

אך לא כלם הסכימו שידברו בעברית, היו כאלה שחשבו שהעברית צריכה לשמש רק את התפלה ולמוד התורה ולכן לא שלחו את הילדים לגן שבו משחקים בעברית ומשוחחים בעברית.

ערבית-מוגרבית –
שפה ערבית
מיחדת ליהודים
במרוקו,
המרפכת מערבית,
עברית, ספרדית
וצרפתית, ונקתבת
באותיות עבריות.

היום הראשון לשנת הלמודים הגיע, ואלישבע הנגנת מחכה בשער לילדים שיבואו, חלפה בכר שעה ואף ילד לא בא.

ופתאום, מעבר לפנה רואה הנגנת את הרב יעקב מאיר מחזיק בכל יד נכד ומוכיל אותו בשמחה אל הגן שלה, הגן העברי הראשון.

הועד ללשון עברית –
נקרא כיום
'האקדמיה ללשון
העברית', תפקידו
לחדש מלים ולקבע
חקים אחידים בשפה
העברית.

הרב יעקב מאיר באותה העת היה מחשובי הרבנים הספרדים בירושלים, סגנו של הרב הראשי 'החכם באשי' הרב יעקב שאול אלישר. ארבע עשרה שנה קדם הקים יחד עם חברו אליעזר בן יהודה את 'הועד ללשון עברית' להודיש השפה העברית. הרב יעקב מאיר, בשונה משאר רבני ירושלים, נשא את דרשותיו בעברית צחה ומדקדקת.

לרב יעקב מאיר היה חשוב שנכדיו ושאר ילדי ישראל, ידברו עברית, וישוחחו בעברית. הרב יעקב מאיר ראה גם את הנולד, וידע שגן עברי יאחד את ילדי כלל העדות תחת

שָׁפָה אַחַת, הַשָּׁפָה הָעֵבְרִית. וְכֵן יָגִיד לְאַחֲדוֹת בְּדוֹר הַבָּא
שֶׁל קְהֵלוֹת עִם יִשְׂרָאֵל בְּאֶרֶץ. לְכֵן הֵבִיא אֶת נְכֹדִיו אֶל הַגִּן
הָעֵבְרִי.

הַכֶּם בְּאִשִּׁי – תֵּאָר
הַנֶּתֶן לְרַב הַרְאִשִׁי
הַסְפָּרְדִי בְּתַקוּפַת
הַשְּׁלֵטוֹן הָעוֹתוֹמָאֲנִי
(הַטּוֹרְקִי). הַתֵּאָר
מְלִוָה אוֹתוֹ כֹּל חַיּוֹ.

הַגִּנָּת אֲלִישָׁבַע כָּל כֶּךָ הַתְּרַנְּשָׁה לְרֵאוֹת אֶת הַיְלָדִים
הָרֵאשׁוֹנִים בְּגִן שְׁלֵה וְקִבְּלָה אֶת פְּנֵיהֶם בְּשִׂמְחָה רַבָּה.

בְּאֲשֶׁר רָאוּ אֲנָשֵׁי יְרוּשָׁלַיִם כִּי אֶחָד מִגְּדוּלֵי הָרֵבָנִים שָׁל
יְרוּשָׁלַיִם, הָרַב יַעֲקֹב מֵאִיר, מֵבִיא אֶת נְכֹדִיו לְגִן הָעֵבְרִי,
הִחֲלוּ גַם הֵם לְלַכֵּת בְּעֵקֶבּוֹת רַבָּם וְהֵבִיאוּ אֶת יְלָדֵיהֶם אֶל
הַגִּן, וְכֵן גָּדַל הַגִּן וְצִמַּח עַד שִׁנְהִיָּה מְלֵא בְּאֶפְסֵם מְקוֹם.

(נערך ועובד מתוך ספר 'זכרון מאיר' עמ' 74, על ידי שרון פנגלה)